

ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Λονδίνο, 19 Φεβρουαρίου 1959

1. Η Δημοκρατία της Κύπρου, η Ελλάς και η Τουρκία θα συνεργάζονται δια την κοινήν αυτών άμυναν και αναλαμβάνουν την υποχρέωσιν, δια της παρούσης Συνθήκης, να συνεννοούνται επί των προβλημάτων άτινα θέτει η εν λόγω άμυνα.

2. Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη υποχρεούνται όπως αποक्रούσουν πάσαν επίθεσιν, άμεσον ή έμμεσον στρεφομένην κατά της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Δημοκρατίας της Κύπρου.

3. Ως εκδήλωσις της Συμμαχίας ταύτης, και προς επίτευξιν του προαναφερθέντος σκοπού, θέλει ιδρυθή Τριμερές Στρατηγείον επί του εδάφους της Δημοκρατίας της Κύπρου.

4. Η Ελλάς θα συμμετάσχη εις το εν τω προηγουμένω άρθρω αναφερθέν Στρατηγείον δια δυνάμεως 950 αξιωματικών, υπαξιωματικών και στρατιωτικών και η Τουρκία δια δυνάμεως 650 αξιωματικών, υπαξιωματικών και στρατιωτών. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας της Κύπρου θα δύνανται δια κοινής συμφωνίας να ζητούν από την Ελληνικήν και Τουρκικήν Κυβέρνησιν την αύξησιν ή την ελάττωσιν της Ελληνικής και της Τουρκικής δυνάμεως.

5. Οι ανωτέρω Έλληνες και Τούρκοι αξιωματικοί θα μεριμνήσουν δια την εκγύμνασιν του στρατού της Δημοκρατίας της Κύπρου.

6. Η Αρχηγία του Τριμερούς Στρατηγείου θα αναλαμβάνεται εναλλάξ και διά διάστημα ενός έτους υπό ενός Ανωτάτου Αξιωματικού Κυπρίου, Έλληνος και Τούρκου όστις θα υποδεικνύεται υπό των Κυβερνήσεων Ελλάδος και Τουρκίας και υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας της Κύπρου.

ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Η Κυβέρνησις του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρεταννίας και της Βορείου Ιρλανδίας, εξετάσασα τα έγγραφα τα σχετικά προς την δημιουργίαν της Δημοκρατίας της Κύπρου, συμπεριλαμβάνοντα την Βασικήν Διάρθρωσιν της Δημοκρατίας της Κύπρου, την Συνθήκην Εγγυήσεως και την Συνθήκην Συμμαχίας, άτινα συνετάγησαν και ενεκρίθησαν υπό των Αρχηγών Κυβερνήσεων της Ελλάδος και Τουρκίας εν Ζυρίχη την 11 Φεβρουαρίου 1959 και λαμβάνουσα υπ' όψει τας εν Λονδίνω από 11 μέχρι 16 Φεβρουαρίου 1959 διεξαχθείσας συνεννοήσεις μεταξύ των Υπουργών Εξωτερικών της Ελλάδος, Τουρκίας και Ηνωμένου Βασιλείου δηλοί:

A. Ότι, υπό την αίρεσιν της αποδοχής των αιτημάτων αυτής (requirement), ως ταύτα εκτίθενται εν παραγράφω Β κατωτέρω, αποδέχεται τα υπό των Αρχηγών Κυβερνήσεων της Ελλάδος και Τουρκίας εγκριθέντα έγγραφα ως την συμπεφωνημένην βάσιν του τελικού διακανονισμού του προβλήματος της Κύπρου.

B. Ότι τη εξαιρέσει δύο περιοχών εις

α) Ακροτήριον-Επισκοπή-Παραμάλι και

β) Δεκέλεια-Πέργαμος-Άγιος Νικόλαος-Ξυλοφάγου, αίτινες θέλουν παραμείνει υπό πλήρη Βρεταννικήν Κυριαρχίαν δέχεται να μεταβιβάση την κυριαρχίαν επί της Νήσου της Κύπρου εις την Δημοκρατίαν της Κύπρου υπό τους εξής όρους:

1. Ότι θέλουσι εξασφαλισθή εις την Κυβέρνησιν του Ηνωμένου Βασιλείου τα δικαιώματα εκείνα άτινα είναι αναγκαία προκειμένου να καταστή δυνατόν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικώς αι δύο ως άνω περιοχαί ως στρατιωτικοί βάσεις, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων των δικαιωμάτων των αναφερομένων εν τω συνημμένω Παραρτήματι, και ότι θέλουσι παρασχεθή υπό της Ελλάδος, της Τουρκίας, και της Δημοκρατίας της Κύπρου ικανοποιητικάί εγγυήσεις περί της ακεραιότητος των υπό

Βρεταννικήν Κυριαρχίαν παραμενουσών περιοχών και της χρήσεως και ασκήσεως υπό του Ηνωμένου Βασιλείου των ως άνω αναφερθέντων δικαιωμάτων.

2. Ότι δια συμφωνίας θέλουσι προβλεφθή.

3. Η προστασία των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων των διαφόρων Κοινοτήτων εν Κύπρω.

4. Η προστασία των συμφερόντων των μελών των Δημοσίων Υπηρεσιών εν Κύπρω.

5. Ο καθορισμός της εθνικότητος των προσώπων άτινα εμπίπτουν εις τον διακανονισμόν.

6. Η ανάληψις υπό της Δημοκρατίας της Κύπρου των ενδεικνυομένων (appropriate) υποχρεώσεων της παρούσης Κυβερνήσεως της Κύπρου, συμπεριλαμβανομένου του διακανονισμού απαιτήσεων.

Γ. Ότι η Κυβέρνησις του Ηνωμένου Βασιλείου επικροτεί το σχέδιον Συνθήκης Συμμαχίας μεταξύ της Δημοκρατίας της Κύπρου, του Βασιλείου της Ελλάδος και της Δημοκρατίας της Τουρκίας, και θέλει συνεργασθή μετά των μερών της συμφωνίας ταύτης δια την κοινήν άμυναν της Κύπρου.

Δ. Ότι το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Κύπρου θέλει τεθή εν ισχύι και η επίσημος υπογραφή των αναγκαίων οργάνων υπό των ενδιαφερομένων χωρών θέλει λάβη χώραν κατά την συντομωτέραν πρακτικώς δυνατήν ημερομηνίαν και ότι κατά την ημερομηνίαν ταύτην η Κυριαρχία θέλει μεταβιβασθή εις την Δημοκρατίαν της Κύπρου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σχετικώς προς τας περιοχάς αίτινες πρόκειται να παραμείνουν υπό Βρεταννικήν Κυριαρχίαν τα ακόλουθα δικαιώματα θέλουν είσθαι αναγκαία:

α) Η συνέχισις της χρησιμοποιήσεως, άνευ περιορισμού και

ανενοχλήτως, των υφισταμένων μικρών τοποθεσιών, των περιεχουσών στρατιωτικές και άλλας εγκαταστάσεις και η άσκησης πλήρους ελέγχου εντός των τοποθεσιών τούτων, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος φυλάξεως και υπερασπίσεώς των ως και του αποκλεισμού της παραμονής εν αυταίς προσώπου μη εξουσιοδοτημένου υπό της κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου.

β) Η ελευθέρα χρησιμοποίησις οδών, λιμένων και άλλων εγκαταστάσεων δια την κίνησιν προσωπικού και υλικού (stores) πάσης φύσεως προς την κατεύθυνσιν των ως άνω περιοχών και τοποθεσιών, από τούτων ή μεταξύ τούτων.

γ) Η συνέχισις της χρήσεως καθωρισμένων λιμενικών εγκαταστάσεων εν Αμμοχώστω.

δ.) Η χρησιμοποίησις δημοσίων υπηρεσιών (ως αι του ύδατος, τηλεφώνου, τηλεγράφου, ηλεκτρικής ενεργείας κλπ.).

ε.) Η από καιρού εις καιρόν χρησιμοποίησις ωρισμένων καθορισθησομένων περιοχών, προς εκπαίδευσιν στρατιωτικών δυνάμεων

στ) Η χρησιμοποίησις του αεροδρομίου εν Λευκωσία ομού μετά των τυχόν αναγκαιούντων κτιρίων και υπηρεσιών επί του αεροδρομίου ή συνδεομένων μετ' αυτού καθ' ον βαθμόν θεωρείται αναγκαίον υπό των Βρεταννικών αρχών δια την κίνησιν (Operation) αεροσκαφών εν ειρήνη και εν πολέμω, συμπεριλαμβανομένης και της ασκήσεως επιχειρησιακού ελέγχου επί της εναερίου κυκλοφορίας.

ζ) Η άνευ περιορισμών υπέρπησις του εδάφους της Δημοκρατίας της Κύπρου.

η) Η άσκησης δικαστικής δικαιοδοσίας επί των βρεταννικών δυνάμεων εις έκτασιν παρεμφερή προς την προβλεπομένην υπό του άρθρου 7 της σχετικής προς το καθεστώς των Δυνάμεων των Μερών της Συνθήκης Βορείου Ατλαντικής Συμφωνίας όσον αφορά ωρισμένα αδικήματα διαπραττόμενα επί του εδάφους της Δημοκρατίας της Κύπρου.

θ) Η ελευθέρα χρησιμοποίησις εις τας περιοχάς και τοποθεσίας (ταύτας) εργατών εξ ετέρων περιοχών της Κύπρου.

ι) Η κατόπιν συνεννοήσεως μετά της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου απόκτησις του δικαιώματος χρησιμοποίησεως οιωνδήποτε προσθέτων μικρών τοποθεσιών και προσθέτων δικαιωμάτων άτινα το Ηνωμένον Βασίλειον ήθελε, από καιρού εις καιρόν, θεωρήση τεχνικώς αναγκαία δια την αποτελεσματικήν χρησιμοποίησιν των εν Κύπρω περιοχών και εγκαταστάσεων των βάσεων αυτών.

Άρθρον 2 Δις της Συνθήκης Εγγυήσεως.

Το Βασίλειον της Ελλάδος, η Δημοκρατία της Τουρκίας και η Δημοκρατία της Κύπρου, αναλαμβάνουν την υποχρέωσιν να σεβασθούν την ακεραιότητα των περιοχών αίτινες θα παραμείνουν υπό την Κυριαρχίαν του Ηνωμένου Βασιλείου άμα τη δημιουργία της Δημοκρατίας της Κύπρου και εγγυώνται όπως το Ηνωμένον Βασίλειον ποιή χρήσιν και απολαύη των δικαιωμάτων, άτινα εξασφαλίζονται εις το Ηνωμένον Βασίλειον υπό της Δημοκρατίας της Κύπρου, συμφώνως προς την δήλωσιν της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου.

Δήλωσις των Υπουργών των Εξωτερικών της Ελλάδος και της Τουρκίας

Οι υπουργοί των Εξωτερικών της Ελλάδος και της Τουρκίας λαβόντες υπ' όψιν την γενομένην την 17ην Φεβρουαρίου 1959 υπό της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου δήλωσιν, δέχονται την δήλωσιν ταύτην, ομού μετά του κειμένου του εγκριθέντος υπό των Αρχηγών της Ελληνικής και Τουρκικής Κυβερνήσεως εν Ζυρίχη την 11ην Φεβρουαρίου 1959, ως αποτελούσαν την συμπεφωνημένην βάσιν δια την τελικήν ρύθμισιν του Κυπριακού προβλήματος.

Δήλωσις του αρχιεπισκόπου Μακαρίου

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος αντιπροσωπεύων την Ελληνικήν Κυπριακήν Κοινότητα, εξετάσας τα έγγραφα τα αναφερόμενα εις την

δημιουργίαν της Δημοκρατίας της Κύπρου, άτινα συνετάγησαν και ενεκρίθησαν υπό την Αρχηγών των Κυβερνήσεων της Ελλάδος και της Τουρκίας εν Ζυρίχη την 11ην Φεβρουαρίου 1959, ως και τας δηλώσεις τας γεγομένας υπό της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου και υπό των Υπουργών των Εξωτερικών της Ελλάδος και της Τουρκίας την 17ην Φεβρουαρίου 1959, δηλοί ότι αποδέχεται τα κείμενα και τας δηλώσεις ως την συμπεφωνημένην βάσιν δια την τελικήν ρύθμισιν του Κυπριακού προβλήματος.

Δήλωση Δρ. Κιουτσούκ

Ο Δρ. Κιουτσούκ αντιπροσωπεύων την Τουρκικήν Κυπριακήν Κοινότητα, εξετάσας τα έγγραφα τα αναφερόμενα εις την δημιουργίαν της Δημοκρατίας της Κύπρου, άτινα συνετάγησαν και ενεκρίθησαν υπό των Αρχηγών των Κυβερνήσεων της Ελλάδος και της Τουρκίας εν Ζυρίχη την 11ην Φεβρουαρίου 1959, ως και τας δηλώσεις τας γεγομένας υπό της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου και υπό των Υπουργών των Εξωτερικών της Ελλάδος και της Τουρκίας την 17ην Φεβρουαρίου 1959, δηλοί ότι αποδέχεται τα κείμενα και τας δηλώσεις ως την συμπεφωνημένην βάσιν δια την τελικήν ρύθμισιν του Κυπριακού προβλήματος.

Συμπεφωνημένα μέτρα δια την προετοιμασίαν των εν Κύπρω νέων διακανονισμών

1. Πάντα τα μετασχόντα της Διασκέψεως μέρη υιοθετούν μετά σταθερότητος τον τεθέντα σκοπόν όπως το Σύνταγμα (περιλαμβανομένων των εκλογών του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και των τριών Βουλών) και αι συνθήκαι τεθούν εν πλήρει ισχύι ευθύς ως τούτο καταστή πρακτικώς δυνατόν και εν πάση περιπτώσει ουχί βραδύτερον των 12 μηνών από της σημερινής ημερομηνίας (19 Φεβρουαρίου 1959). Τα αποβλέποντα εις την μεταβίβασιν της κυριαρχίας εν Κύπρω μέτρα θα τεθούν αμέσως εν εφαρμογή.

Το πρώτον των μέτρων τούτων θα είναι η άμεσος εγκαθίδρυσις:

α) Μιας Μικτής Επιτροπής εν Κύπρω επιφορτισμένης με το καθήκον να αποπερατώσει Σχέδιον Συντάγματος της Ανεξαρτήτου Δημοκρατίας της Κύπρου, εις ο θα ενσωματωθή η συμφωνηθείσα εις την Διάσκεψιν της Ζυρίχης βασική διάρθρωσις. Η Επιτροπή αυτή θα αποτελεσθή εξ ενός αντιπροσώπου της Ελληνικής Κυπριακής και εξ ενός της Τουρκικής Κυπριακής Κοινότητος και εξ ενός αντιπροσώπου οριζομένου υπό της Ελληνικής Κυβερνήσεως και ενός αντιπροσώπου οριζομένου υπό της Τουρκικής Κυβερνήσεως, ως και ενός Νομικού Συμβούλου οριζομένου υπό των Υπουργών Εξωτερικών της Ελλάδος και Τουρκίας. Η Επιτροπή κατά την εκτέλεσιν των εργασιών αυτής θα λαμβάνη υπ' όψιν και θα τηρή ευσυνειδήτως τα περιεχόμενα εις τα κείμενα της Διασκέψεως της Ζυρίχης σημεία, θα εκπληρώσει το έργον τούτο συμφώνως προς τας διατυπωμένας εις τας ως άνω κειμένας αρχάς.

β) Μιας Μεταβατικής Επιτροπής εν Κύπρω εχούσης ως έργον να καταρτίσει σχέδια προσαρμογής και αναδιοργανώσεως της Κυβερνητικής μηχανής της Κύπρου προετοιμάζουσα την μεταβίβασιν της εξουσίας εις την ανεξάρτητον Δημοκρατίαν της Κύπρου.

Η Επιτροπή αυτή θα αποτελεσθή εκ του Κυβερνήτου της Κύπρου, του ηγετικού αντιπροσώπου της Ελληνικής Κοινότητος και του ηγετικού αντιπροσώπου της Τουρκικής Κοινότητος και άλλων Ελλήνων και Τούρκων Κυπρίων οριζομένων υπό του Κυβερνήτου κατόπιν συνεννοήσεως μετά των δύο ως άνω ηγετικών αντιπροσώπων κατά τρόπον ο οποίος δεν θα έρχεται εις αντίθεσιν προς την παράγραφον 5 της Βασικής Διαρθρώσεως.

γ) Μιας Μικτής Επιτροπής εν Λονδίνω αποτελουμένης εξ ενός αντιπροσώπου εκάστης των Κυβερνήσεων Ελλάδος, Τουρκίας, και Μ. Βρεταννίας και ενός αντιπροσώπου της Ελληνικής και ενός της Τουρκικής Κοινότητος της Κύπρου, επιφορτισμένης να προπαρασκευάσει τας τελικάς συμβάσεις εις εφαρμογήν των συμφωνηθέντων κατά την εν Λονδίνω Διάσκεψιν. Η Επιτροπή αυτή θα ετοιμάσει σχέδια προς υποβολήν εις τας Κυβερνήσεις καλύπτοντα μεταξύ άλλων θέματα προκύπτοντα εκ της διατηρήσεως περιοχών εν Κύπρω υπό την Βρεταννικήν κυριαρχίαν, την

παραχώρησιν εις την Κυβέρνησιν του Ηνωμένου Βασιλείου ωρισμένων επιβοηθητικών δικαιωμάτων και ευκολιών υπό της ανεξαρτήτου Δημοκρατίας της Κύπρου, ζητήματα εθνικότητας, τον χειρισμόν των οικονομικών υποχρεώσεων της παρούσης Κυβερνήσεως της Κύπρου και τα δημοσιονομικά και οικονομικά προβλήματα, τα προκύπτοντα εκ της δημιουργίας της ανεξαρτήτου Δημοκρατίας της Κύπρου.

3. Ο Κυβερνήτης κατόπιν συνεννοήσεως μετά των δύο ηγετικών αντιπροσώπων θα καλέση ατομικώς μέλη της Μεταβατικής Επιτροπής να αναλάβουν ειδικά καθήκοντα εις ιδιαίτερα τμήματα και λειτουργίας της Κυβερνήσεως. Η διαδικασία αυτή θα αρχίση το ταχύτερον δυνατόν και θα επεκταθή προοδευτικώς.

4. Τα μνημονευόμενα εις το άρθρον 4 της Συνθήκης Συμμαχίας μεταξύ της Δημοκρατίας της Κύπρου, του Βασιλείου της Ελλάδος και της Τουρκικής Δημοκρατίας επιτελεία θα εγκαθιδρυθούν 3 μήνας μετά την συμπλήρωσιν του έργου της αναφερομένης εις την ως άνω παράγραφον 2α Επιτροπής και θα αποτελήται εκ περιορισμένου αριθμού αξιωματικών οίτινες θα αναλάβουν αμέσως την εκπαίδευσιν των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Τα ελληνικά και τουρκικά τμήματα θα εισέλθουν εις το έδαφος της Δημοκρατίας της Κύπρου την ημέραν καθ' ην η κυριαρχία θα μεταβιβασθή εις την Δημοκρατίαν.